

Nº 1014.

LA ESQUE-
LLA DE LA TORRAT-
XA.

ANY 20.

Barcelona 17 Juny.
1898.

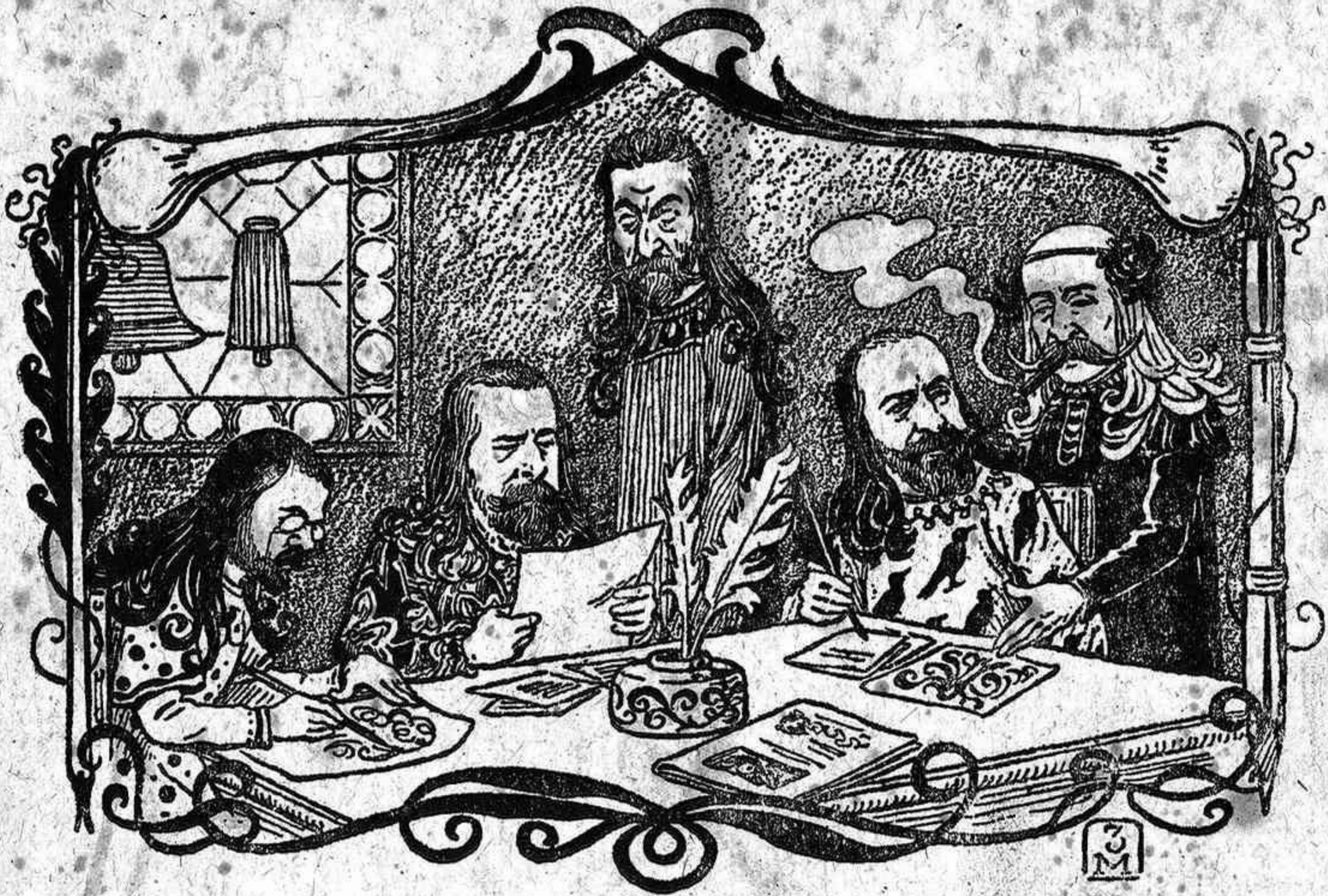

9diners
10cent

TE
LLA

Antoni Lopez Editor Rambla del Mig 20.

GENT DE CASA

Els quatre gats de LA ESQUELLA

CRÒNICA MODERNISTA

Barcelona està cridada a ser l' Atenes del modernisme en lletres, en arts plàstiques i auditives, o sia en les que entren pe ls ulls y en les que s' fiquen per les orelles anant unes i altres de dret i sense entretenirse en llur camí a fer místiques pecigolles al condormit cervell ab la palleta d' or desvetiladora de les me: íntimes sensacions.

Les lletres conten ab eximis conreadors que tot sovint ens espalmen am llurs inspiracions de matços diversos, are morades, are blaves, tantost de tó d' ala de mosca, com de color de goç com fuig. Ja no cal dir les coses tals com son, sino pintarles am paraules ben escullides i ab inflexions ben musicals, vagues i solemnes, o milló dit: vagues de solemnitat i com a aytals incapaces de guanyarse aquesta trista vida.

Mes tant se val: la gloria literaria està mortalment renyida am les vesses: la gloria literaria se nudreix de visions fantástiques, de romancejades falornies, de febrils ensomnis, d' ombres i misteris, de vaguetats i incongruencies... les truytes no les tasta, les somnia.

Així no li cal untarse els bigotis am lo llart o l oli de la paella podent dir—encar que no n menja—amb aquell sabí barceloní, personificació la mes perfeta del modernisme práctic:—*I era bo!*

Ia el modernisme literari nos contenta sols amb exir en los llibres unes voltes llargaruts y altres quadrats que an al *Avenc* en Caças y en Maçó tot sovint estampen, sino que a entrat axí meteix als Jochs Florals glosant l' ermosa y sublim cançó de «La Mare de Deu—quan era xiqueta—anava á costura—a aprendre de lletres», inspiració divina de la

musa popular, criada de segur, com una mata perfumada de aufabrega, en lo tupí mes ó manco esquerdat de una cos: ura de noyes de s temps de la picó, que li serví de test.

Inaugurat lo sistema de tornar modernes, moderníssimes les mes velles peces de poesia com els sastres hi tornen també les peces de roba sens mes que girarles del revés i planxarles de nou, ja res tindrà d' extrany que en lo successiu vagen enriquintse els certamens catalaneschs ab una gran profusió de cançons, cançonetes i cançoneries que están esperant tan sols passá l *gual* per expansionarse riu ençá en lo camp espayós y sens limits del modernisme.

I així tindrem un fréstec cant de guerra am la glosa del «Diga i que vingui—que aquí l esperém...» I tindrem també un expressiu cant báquic am la transcripció de la cançó «De la Seu fins al cantó—aném á cal Becu aném á cal Becu.» I tindrem ademés alegres cants de festa ia am la ayrosa rima «El gegant del Pi—ra balla, ara balla—el gegant del Pi—ara balla pel camí», ia amb aquella altra que comença axí—«Qui juga a dà pinyols—qui juga a dà pinyols—Un, dos, tres» ó per fi am la tan admirable glosa, enveja de italians i inglesos qu'es del tenor següent: «Uni, dori,—teri, quateri—cinquíberí—beribirong—còntals bé—que tots hi son.»

¿Qui, quan aytal succeheixi, será capaç de resistir la sugestió avassalladora de la renovellada literatura catalana tractada a faisó ó istil modernista?

Per acabar de assaborir belleses irém al theatre a admirar les emocions ideals, ques desprenen de diálechs per l istil següent:—D ont vens?—Del Hort.—¿Que portas?—Cols.—Ai ai ¿cols?—Si, cols.—¿Cols ó bróquil?—El bróquil s a acabat.—¡Ay Deu! S a acabat el bróquil!...

Tot axó recitat á la sordina, á mitja veu, ab els ulls mitj clucs i l rostre afectat de una tristesa fonda, molt fonda... en una sala fosca, molt fosca... davant d uns espectadors muts, molt muts... concentrats... molt concentrats... i posantse tothom es mocador als ulls perque no-ls-hi escapin les llagrimas i no-s fonguin quedant cada concurrent liquidat en un bassalet d aigua sus la butaca de reixeta.

I encare mes, sentirém vibracions nervioses mai sentides assistint devotament i despres de confessar i combregar per lo que pugua succehir, añ-als grans concerts de música modernista, tan aixordadora que semblen talment baralles de notes enrabiades, am la circumstancia de que l mal no sel fan elles ab elles per mes que xisclin i glapeixin i gemeguin i blastemin, que l mal a qui l fan en tot cas es á les orelles profanes poch avesades a recrearse ab aytals exquisitats del art musical atemperat am tot rigor als cánons del modernisme. Així avent resistit victoriosament la proba de una algarabia tan genial, cent voltes benehirém a la Divina Providencia per haver-nos dotat de unes orelles mellor blindades quels navilis acorassats de les esquadres modernes mes fortes i poderoses.

I perque ls ulls no n valguin de menos que les orelles, perque les finestres de la cara no sien may de pitjor condició que les ventalles, també els hi donarém plat an al festí modernista, portant-los á qualsevol Exposició de pintures a rabejarse amb el batibull dels quadros impresionistes, intencionistes, simbolistes, decadentistes, puntillistes y demás capritxos de la moderna expansió artística que va en busca del efecte directe sense necessitat del dibux ni del color i que si no sempre el produhex, no es pas la culpa del pintor que executa, sino de public ignorant que no l sab entendre, car l' efecte el pintor ja l a sentit, que de no sentirlo may hauria perdut el temps pintant el quadro.

La preponderancia del modernisme está, doncs, ben assegurada a Barcelona, i per axó fins LA ESQUELLA DE LA TORRATXA s a fet modernista entregantse á una corrent tan general com irresistible. Si no siguéis l' impuls poderós de les lletres i les arts que ns arrastra en aquét sentit, modernistes seriem encare al veure que un hom no-s pot lliurar de la gran influencia que exercex la novíssima escola fins en los actes mes trivials de la vida practica.

La criada de casa, que mentres venta els fogons llegex al Ibsen y se m entussiasma ab en Gual, m a donat avui metex el cop de gracia.

Al anar á fer ma colació vespertina ab les acostumades monjetes bullides, he observat que de tan dures botien sobre 'l plat.

—Marieta:—li he dit—¿cóm me presentas uns fells axí?

Y ella m a respost:—Senyoret: els hi cuit al istil modernista.

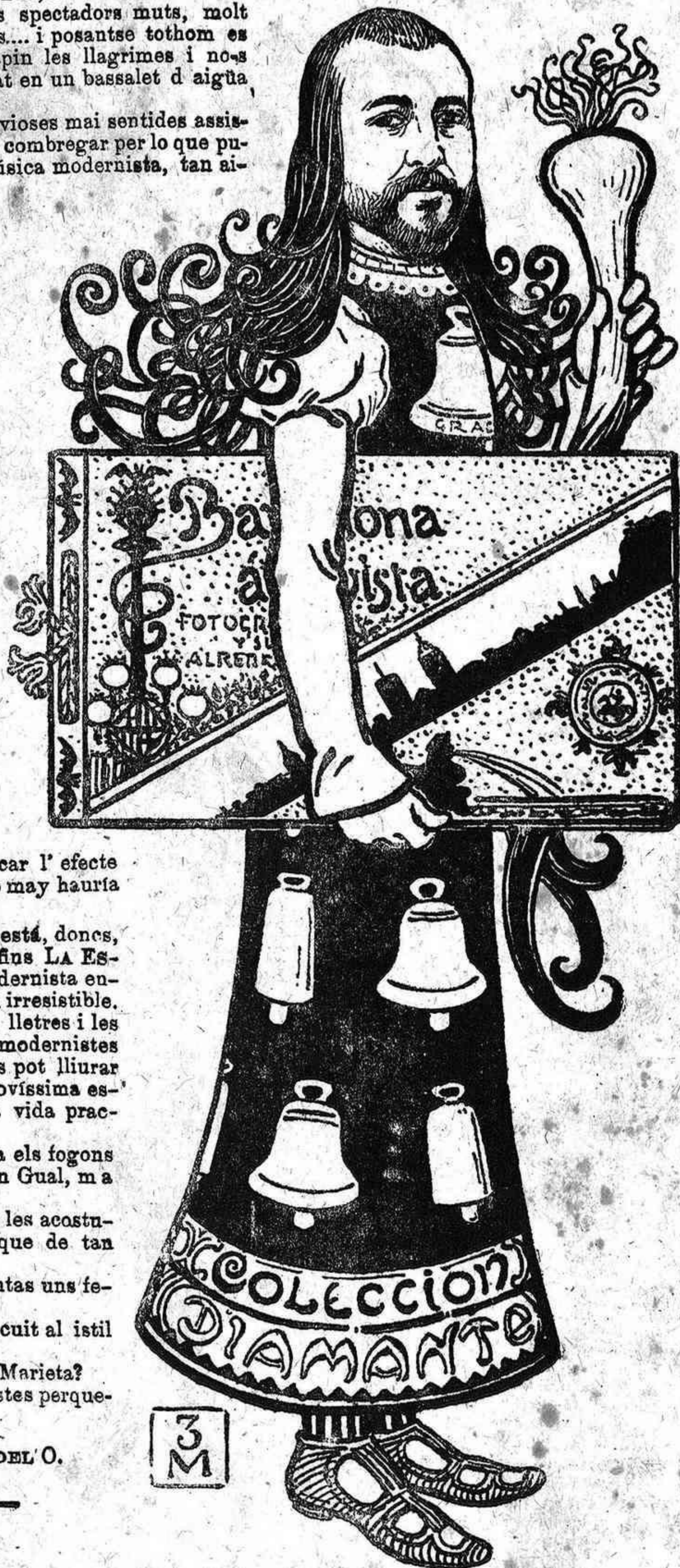
—¿Al istil modernista? ¿Qué vols dir, Marieta?

—Ai, ai, es molt serzill: son modernistes perque ls hi falta un bull.

P. DEL O.

3
M

L' AMO DEL HOSTAL

El nostre Pere Romeu.

L' ESCUT DE LA VILA

UN MODERNISTA

BOTÁNICA ALEGÓRICA

li compren les obres....

já pes de paper!

FRANCISCO LLENAS.

Croquis d'la ploma.

Es catalanista;
 preten sé escriptor,
 i es dels modernistes
 que fan més remor.
 Tenint bona vista
 (i aixó ho sé de cert,) u
 ulleres rumbeja
 de fose color vert.
 Perque de 'll se parli,
 du trajos extranys;
 al istin du capa
 i al ivern pren banys.
 Cançons modernistes
 li plau molt sentir,
 cançons ¡ay! d' aquelles
 que als nois fan dormir.
 Puix fins per distreures
 ell canta tot sol:
 «La lluna, la pruna
 vestida de dol.»
 Algunes vegades
 també canta un poc:
 «El noi de la mare»
 i els «Goigs de sant Roc.»
 Com que té peçetes
 fa temps publicá:
 «Cevetes grillades»
 «Un triomf,» «L' Ermitá»
 «Floretes modernes»
 «La força d' un vell,»
 i «Bledes neulades,»
 am ninots fets d' ell.
 Ninots modernistes
 tan bons i tan fins....
 que son mala copia
 d' uns vells redolins.
 Encar' que ses obres
 no valen pas res,
 ell diu que les compren
 sols homens de pes:
 mes quan açó afirma
 tot serio i tibet,
 puc dir qu' ell no falta
 á la veritat;
 puix un gros drap ire
 i un gras carnicer

CROQUIS

Per un quadro modernista.

El firmament es gris, molt gris.
 Reposa en calma la planura;
 ran de l' herbám, tot llís, tot llís,
 mandrosament la boyra sura.
 Y sá y enllá boy escampats
 fent més feréstech el paissatje,
 quatre arbres negres, sechs, pelats,
 alsan al cel l' enterch brucetje.

• Un mas morat al lluny se veu,
 y més enllá, foscas, cendrosas,
 d' alguns pallers y d' una creu
 hi han las siluetas mitj confosas.
 Blavenchs aucells creuhan l' espay;
 ni un sol perfúm l' ambient alegre
 y fins el cor s' ompla d' esglay
 mirantho tot tan trist, tan negre.

Un home dalt d' un ruch, segueix
 per un camí, entre la boyrina.
 Un hábit gris son cos cubreix;
 te 'l rostre blanch com la farina
 y el roig cabell li enronda 'l front
 com un manyoch d' asprosa estopa.
 Es un romeu que va pe'l mon
 muntat d' un veíl reñí á la gropa.

Va una donzella, poch á poch,
 en primer terme de la plana
 penjada al bras d' un jove groch
 que du 'ls cabells á la romana.
 Com encenalls recargolats
 son els cabells de la donzella.
 Sos ulls verdosos, desmayats,
 clava frisoza en sa parella.

Vessant els dos d' ardent passió
 malalts d' amor y de desvari
 sentint la fonda sugestió
 d' aquell paratje solitari
 y de sos brassos el dols frech,
 la noya blanca s' abandona
 al jove groch, y l' espetch
 d' un petó llarch, vibrant, ressona.

QUIMET.

MANUAL DEL PERFECTE MODERNISTA

Amich lector, ja deus saberho: no 's pot dir d' «aquesta aygua no beuré» ni d' aquesta xifadura n' estieh lliure.

Avuy no ets modernista. Ho crech sense que m' ho juris; pero ¿quí 't diu que demá, sortint de veure l' *Intrusa* ó á consequència d' un disgust fort, no 't sentis de repent atacat d' aquesta divertida malura?

En tal cas, una de dugas: ó ets un predestinat ó no ho ets. Si ets un predestinat, no necessito dirte res mes: aquest *Manual* no ha sigut escrit per tú. Al sentirte tocat... de la gracia modernista, immediatament compendrás lo que has de fer, cóm has de vestirte y quíns plats has de demanar á n' en Romeu.

Pero ¿y si no ho ets? ¿Qué será de tú? ¿Cóm te conduhirás pera fer el modernista, desconeixent las prácticas de la corporació?

Aquest es l'objecte del present *Manual*: evitar al neófit no predestinat el perill del ridícul. *To be or not to be*. Si has de fer riure, al menos procura ferho ab totas las reglas del art.

¿Estás ab mí? Donchs, tres estrelletas....

**

Y comensém.

Lo primer que has de cuydar es la indumentaria. Barret tou, d' alas amplas y abonyegat á puntadas de peu. Lo traje féstel de vellut, de color de castanya bullida y sobrat de roba. Las calsas has de durlas sempre arremangadas com si al carrer hi hagués fanch ó vinguessis del hort.

Després, cops al físich. Es necessari que 't deixis la cabellera ben llarga. Si ets calvo, plega... ó pósat perruca, encara que sigui d' espart. Un modernista que no porti 'ls cabells á la romana, es com un gos esquilat ó un ciutadá sense cédula: ningú 'l coneix.

Disfressat d' aquest modo, ja pots comensar á anar sol y á fer extranyesas.

Tot lo d' aquí, ho has de criticar y trobar mal fet. Si 's parla de literatura, no hi ha d' haver cap escriptor espanyol que valgui dos quartos. Los únichs bue 'n saben son els del Nort. L' Ibsen ¡oh! En

Björson ¡ah!... Anoménals sempre. No hi fa res que no 'ls coneguis. ¡Tampoch te coneixen ells á tú! Estaréu en paus.

En música, has de ser partidari de la de Grieg y la de Franck; sobre tot la de Franck, qu' es la més barata. Quan parlis de 'n Clavé, has de fer: ¡Psé!... ab una mueca compassiva que vingui á indicar que si no anéu tots junts á derribarli 'l monument es per no fer gastos.

Tocant á la pintura, en veyent un quadro acabat ja has d' enfadarte. L' art no es aixó. ¿Ahónt s' ha vist herba que sembli herba, núvols que siguin núvols y figuras que tinguin cara y ulls?... L' herba ha de representarse per medi d' un pelut de color

morat, los núvols han de ser de cotó fluix ó de llana dolça, y en quant á las figuras ¿qué mes natural que pintarlas de modo que no se sápigas si son homes ó donas ó sarrions de carbó?

Pel carrer has d' anar sempre en direcció contraria. Búrlaten de qu' en moltas cantonadas hi haja un carret dibuixat que marca la direcció. Tú dirás que alló no s' hi ha posat per tú y... no tinguis por, no 't penyorarán.

El saludo rigurosament modernista consisteix en donar ab la má plana un cop á la espatlla de la persona á qui se saluda, cridant al mateix temps: — ¡Quart!

Si fumas, fesho en pipa; pero no en una pipa senzilla ó artística, no: ha de ser una cosa monstruosa, ciclópea; una pota d' elefant, una branca de roure, una galleda de tamanyo natural ab círcols y tot.

Convé molt que vajas en bicicleta.

Aquest exercici,

apart del tó que dona al individu, el doblega naturalment y ¡es tan modernista caminar ja encorvat en la flor de la juventut, aparentant que un no fa cas del mon y que tot s' ho tira á l' esquena!

Quan parlis, usa termes rebuscats, d' aquells que la mitat de la gent no sab qué volen dir y l' altra mitat no 'ls entén.

Quan beguis, beu cervesa, que no sigui del país, porque lo d' aquí tot es ordinari.

Quan menjis no t' olvidis del bou á la doba ni dels cargols á la patarrallada.

Per últim, quan al cap-de-vall del ápat vulguis postres, no titubejis pas; demana neulas.

Ara, tres estrelletas mes...

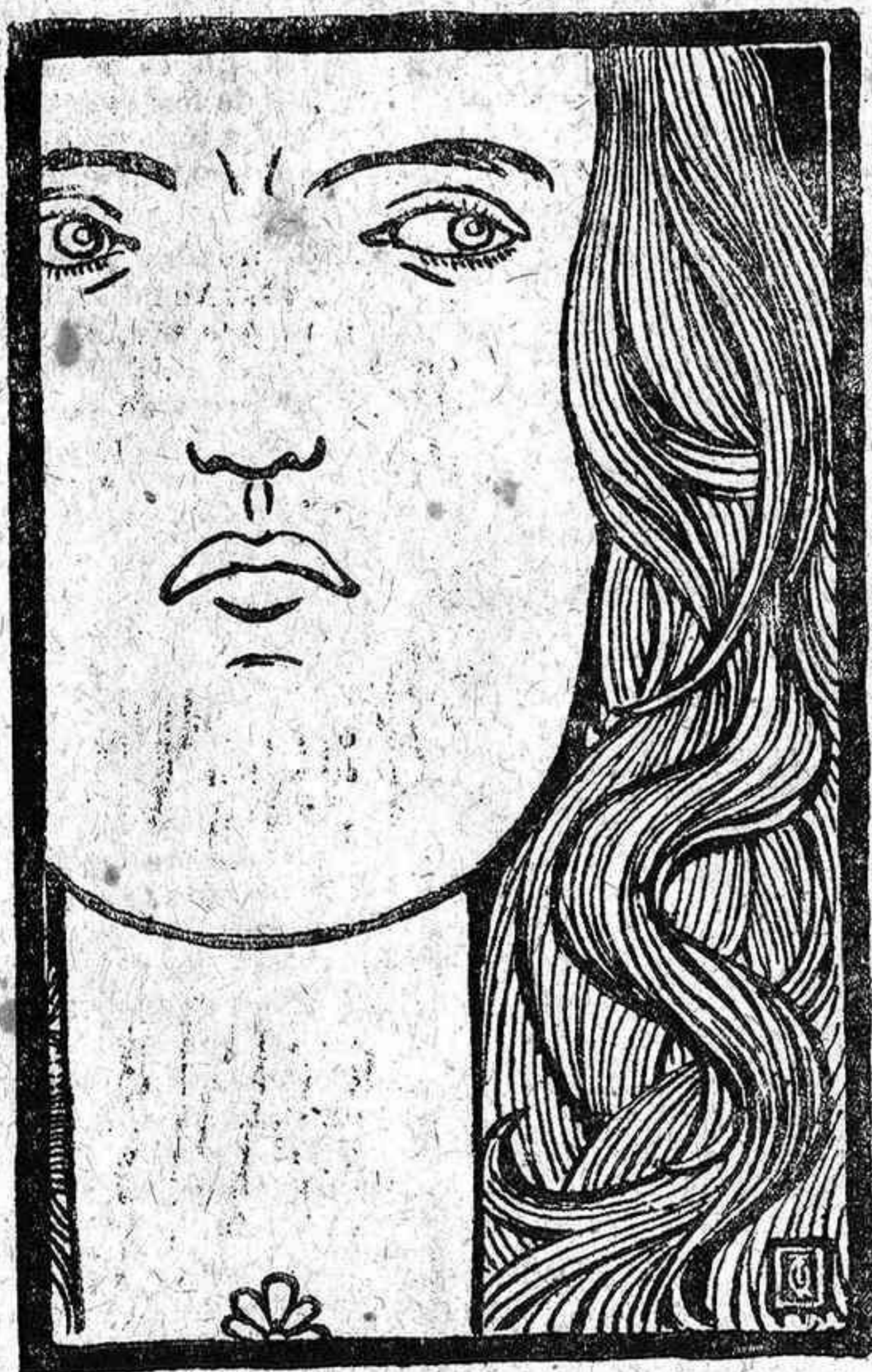
L' AGREGACIÓ

El burot capficat.

P. PALÀ

LES MALVES TRISTES

¡QUINA BARRA!

(Plaó decoratiu, pintat sobre sisomoro bört.)

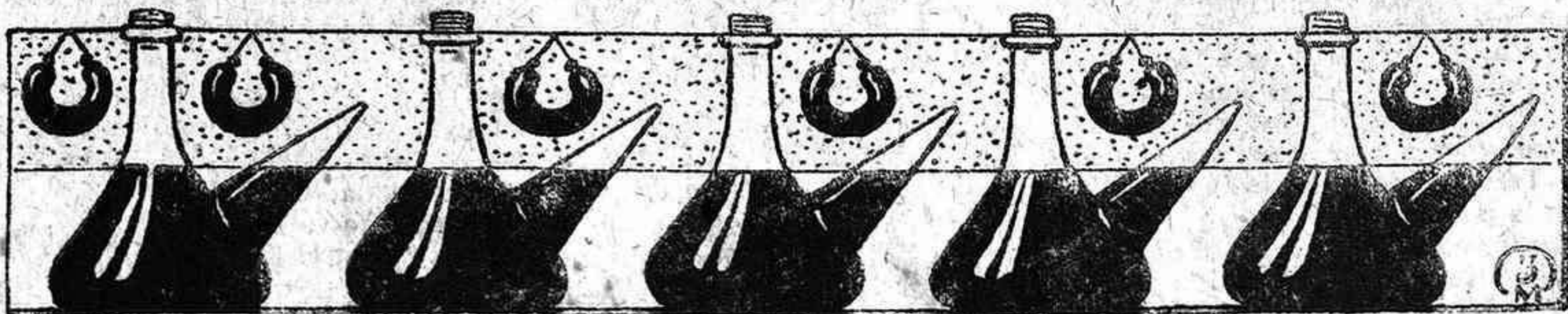
*
**

Y acabém.

Com tú veus, lector amich, la cosa no es tan difícil com sembla. No nego que al principi, no sent, com ja hem quedat que no ets, dels iniciats, te será una mica repelós enmotllarte á aquesta cerimonia.

Pero no desesperis y tira al dret, que la recepta es segura. Empapante bé del present *Manual*, seguint aquestas sumarias indicacions y procurant estar sempre trist,—perque la melancolia es un dels principals distintius del gremi—jo 't responch de tot y 't juro per la memoria del Greco que tart ó aviat serás un modernista de debó y acabarás per fer esquinsar de riure á tots els que tinguin la sort de tractarte.

A. MARCH.

Qué tenen aquestes malves?

Aquest mati les he vistes
totes balves,
totes tristes....

Qué tenen aquestes malves
qu' aixís perden el coló?
(Aixó 'n Gual no ho diu milló),
Les tiges son coll-tortes
i ses fulles semblen mortes.
Perqué les hauré vistes
aquest mati tan tristes?
I el sol las rabeja de claró!
Están ensopides sense rahó.
sense rahó?

No: no 'n ténen de rahó....
si i sol las inonda de claró

De pronte, una ventada
al cel ha en-nuolat....
terratrémol de trons per la encontrada
se senten d' un plegat.
El cel se posa gris,
un vent huunit i llis
fa estremir les fulles de les malves,
avants tant tristes i balves
s desperten lentament
al rebre l raig lluhent
de l' aigua que va calent.... calent....

Ha plogut.
Les malves han somrigut
sota del cel emplujat....
io al veure sa alegría
he sentit en mon ser la melangia
del ome enamorat,
i, conmogut,
he plorat.

H. VOLTAIRE.

ESPERANT

Drama de coló de cendra

PERSONATJES:

L' AVI.—EL PARE.—LA MARE.—EN RAMÓN.
LA MARTA.—UN GAT NEGRE (no parla).

Un menjadó de modesta apariencia. Al centre una taula parada a punt de sopa. Estovalles bianques. Un quinqué am pantalla blanca, penjat al mitj del sostre, llumena débilmment el quadro. El Vell sèu a un recó amb un braçeret als peus. La Mare, de colzes a la taula i am la vista perduda. A poca distancia l pare llegint un diari. Dugues cadires des-embrassades, dig mal, a la una hi jau caragolat el gat negre. Regna profund silenci i dolça tranquilitat aparent.

(El Vell s treu una sabata. Se la mira per dins; hi fica una ma, i després sacseja la sabata com si volgués fer caure alguna brossa. A poch se la torna a calsa).

LA MARE. Ja deuen ser les deu!

EL PARE. (Després d un rato com si acabés de llegir un parrafo, fica la ma a la butxaca de la ermilla i trayentse l rellotge, diu): Si: ja passen nou.... deu minuts.

LA MARE. Es estrany. I encare no son aquí. La Marta no havia vingut mai tant tart.... Ting una quimera! I es casual també fer tart en Ramonet!.... No sé....

EL PARE. (Sens aixecá la vista del diari.) Qui sab! amb aixó de les pissarres.... pot-ser s haurán entretingut per la Rambla.

LA MARE. Pero és tindre molt poch coneixement....

més d' una hora tart! I, vaja, la Marta no ho havia fet mai això.... (Silenci.)

(El Vell agafa amb els molts una brasa de carbó, la tira demunt la boca de la pipa, pega dugues xuclades i torna la braça al foc).

LA MARE. Vols que m' arribi fins a casa la tia Munda? Pot-ser allí....

EL PARE. No t' impacientis. dona. D' un moment a l' altre poden arribar.

LA MARE. Lo qu' es la Marta....

EL PARE. (Deixant el periòdic demunt la taula). Tal vegada l' haurán fet vetllà, dona... què hi dirá an?

LA MARE. Pro' es tant tart....

EL PARE. No sé perque has de ser així? Qualsevol cosa t' preocupa....

LA MARE. I molt que m' preocupa.

(En aquest moment el gat se desperta, estira les cames, alsa la esquena formant un pont i esgarrapa les bogues de la cadira).

EL PARE. (Pegant un cop a la esquena del gat). ¡M' arruixas! A veure si t' trenco un ès....

LA MARE. Aquest gatot sempre fa la mateixa. Ja no ns deixa cap cadira amb el cul sençè.... (Un llarg silenci).

EL PARE. Ah! Escolta, are que....

(Un cop donat a la porta del pis interromp la pregunta).

LA MARE. Trucan!

EL PARE. Si qu' han trucat!

(La Mare se n va corrents a obrir i al poch rato entra Ramón i detras sa mare).

EN RAMÓN. Bona nit.

EL PARE. Bona nit.

L' AVI. Bona nit.

LA MARE. I, doncs, com és qu' has tardat tant?

EL PARE. I, doncs, què t' ha succehit?

EN RAMÓN. Coses de la feina. Figúrinse qu' estava compaginant el diari i al anà a l'ensà l' última plana, pataplaf! se m' obra per la mitat, i mitja plana empastellada.... i no hi hagut més remei que tornarla a compondre jo, el Sisquet i aquell noi que ve a buscar-me l' esmorsá....

EL PARE. Jo m' creia que t' havias entretingut per la Rambla llegint els partos.

LA MARE. A mí lo que m' dona cuidado és la Marta....

EN RAMÓN. Axó es lo que volia preguntá, pero no m' habeu donat temps.... Com és que no és aquí an aquesta hora?

LA MARE. No ho sé. Sabs que podrias fer? Arribarte fins a ca la tia Munda....

EL PARE. Pero, dona: espera un moment més. (Silenci)

llarg). No sentiu quina oló de polvos que se sent? Oh, i qu' és bastant forta.

LA MARE. Si qu' és vritat... (Ensumant l' ambient). Semblan de jaba. No la sentiu vosaltres? (A l' Avi i a Ramón).

(L' Avi fa que no, amb el cap).

EN RAMÓN. No... no la sento. (Les galtes li pujen de coló i es passa les mans per la cara i es troba un cabell llarg, de dona, que s' apressura a tirar-lo baix la taula).

EL PARE. Doncs, sembla qu' aquesta oló la portas tú....

EN RAMÓN. Jo?

(Pausa llarga).

LA MARE. Pero, què li pod haver passat a la Marta?....

EL PARE. Però dona....

EN RAMÓN. Pot-ser sí, pare, que lo milló fora que me n anés a ca la tia....

EL PARE. Bueno: com conegués. Feu lo que us sembli....

(El Vell sacseja la pipa am la ma dreta picant demunt la palma de la esquerra. Pega un parell de bufades per desbossarla i se la fica en una butxaca de l' americana).

EN RAMÓN. Doncs, me ni vaig. (Va per andarsen).

(En aquest moment se sent un truc donat a la porta del pis, i en Ramón, son pare i sa mare diuen al-hora: Ju s aquí! La Mare va a obrir la porta i comparex la Marta, turbada, i els seus moviments son estranys i la veu trémola).

EL PARE. I doncs, Marta, què s aixó?

(La mare se la mira detingudament com si busqués en son interior indicis pera endevinar lo que 'l pare pregunta. El Vell mira la noia am curiositat. En Ramón sembla endevinar certès coses que li fan trasmudar els colós de la cara).

LA MARTA. (Desorientada.) Res... que... la mestressa (Procurant serenarse.) ha dit que teniem d' acabar el vestit que teniem entre mans. Anava molt depressa.

LA MARE. (A Marta.) ¿Què has plorat?

LA MARTA. Ai, ail no senyora. (Tornantse un ric vermella.)

(Silenci curtet.)

EL PARE. Un' altra vegada, li dius a la mestressa, qu' envii un recado si t' ha de fer vetllà d' aquesta manera.... Aixís no estarem amb ansia. Sopém?

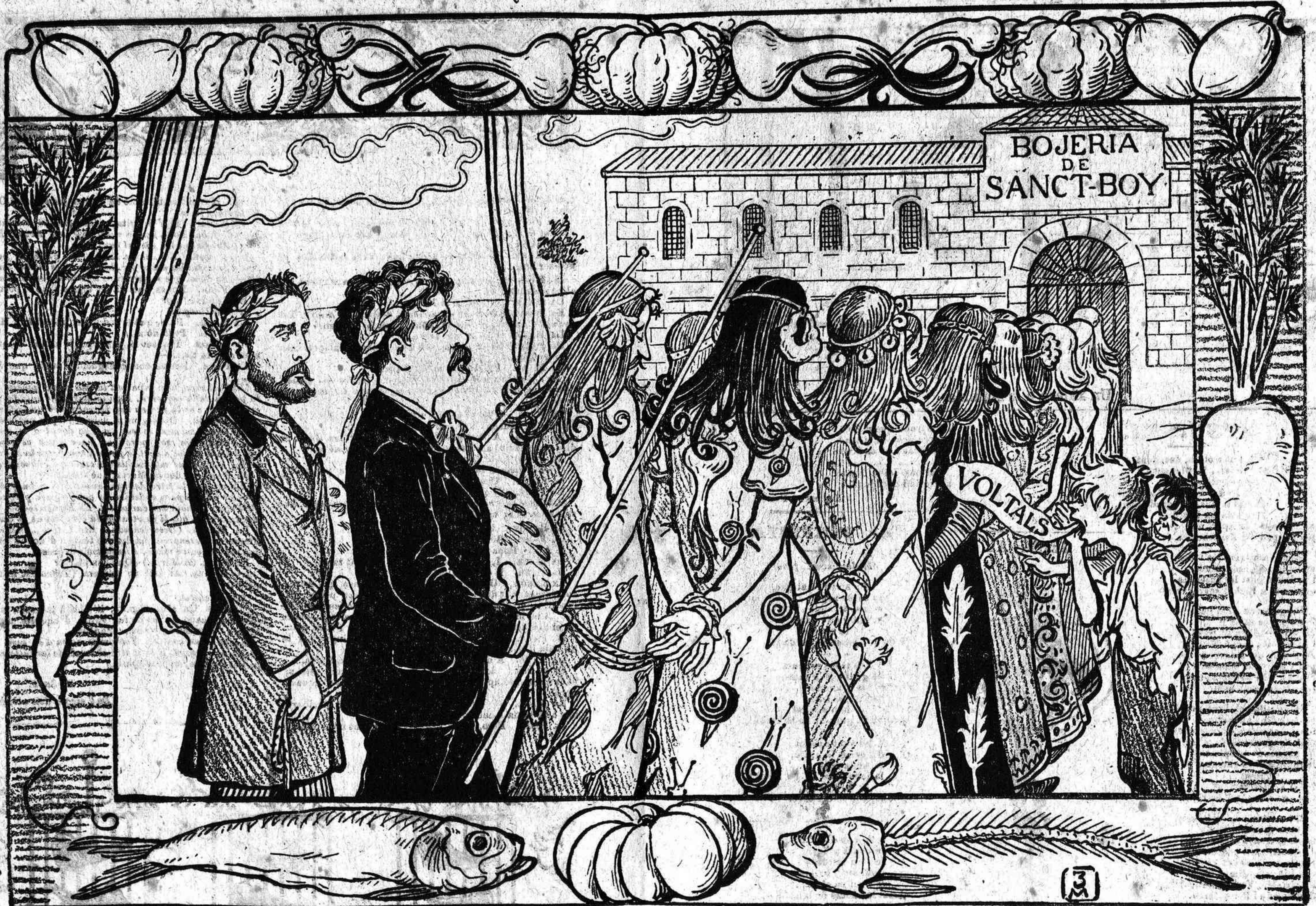
(Ningú torna contesta. Tothom se senta a la seva cadira i comencan a sopar. Sols se sent el soroll de les culleres i forquilles i el que fan mastegant.)

R. SNOR.

(De l' escola dels aclaparats.)

LA COLLA MODERNISTA

Ben lligats y amarant lo plor sas galtas, van al terme arribant de son cami.—Al sé à dins... *perdonad sus muchas faltas*; pero ¡ojó!... ¡que may puguin sortir!

PAYSATJE URBÀ-HUMIT

Un xafech á la Rambla.

IPSUISME

Soe neurotich, decadent,
simbolista, incòherent,
esteta, delinqüescent
i admirador de n D' Annunzio,
També n Gual m' agrada molt,
peró més En Rusiñol,

qu' es capás de «parí un sol»
per dá gust a n Zarathustra.

M' entussiasmen les fades,
anémiques, desdibuxades,
i m donan gust les cascades
que ns fa n Fichot «cap al tart»

De gosar ne dich fruí,
i trobo que no fa fi
dir alló:—¡S' ha de patí!
i passihobé, senyó Mauri...
Jo l' únic qu' a dret i a tort
uso y am molt bona sort,
es alló:—El baf de la mort
i la tarda assolejada.

M' agradan els tons negrenes
esblaimats i moradencs,
fins m' agradan els verdencs,
pero 'ls verdencs no m' agradan.
M' agrada l' ensopiment,
la pluja que va caient...
caient...

i així successivament
fins que s' acaba l' estrofa.

Ma memoria es molt feliç;
recordo cent-trenta sis
noms extranyes i un de suís
de dibuxants i poëtes.
Pro ls que més uso y retine
son Björson, Mæterlinck;
Baudelaire, Verlaine, Blockling,
Sudermann i Perez Jorba.

Ne m' agrada a Guimerá,

i fins trobo que n Zola
no és *chicha ni limoná*
comparat amb en Nietzsche.

¡Si seré delinqüescent,
neurotic i decadent!

ROSSENDO PONS.

GERMINAL

¡Ara grilla!

LA TEMPESTA

Modernisme... ¡nou!

No 's ven re alegre,
lo cel es negre,
la mar tremola
y 'l llop que udola
fa esferhí,
á un que passa esprít de ví.

Los trons espantan
de grills no 'n cantan
y las granotas
també sas notas
han apagat
perque un gura 'ls he ha manat.

Lo vent a plana
del camp la ufana,
la vella resa
la jove besa
al infantó,
que sopa prop del escó.

Al cap d' un' hora
lo pagés plora,
brillan estrellas
radiants y bellas
y 'l sol ha eixit...
¡¡sent las dotze de la nit!

FRANCESC COMAS.

¿PERDUDA?

UN IDILI ESTRET

La Clotilde havia sortit avants de las deu del matí, y á l' hora de dinar encara no havia tornat á casa.

—Baixo á comprar gafets,— havia dit á sa mare, que tranquila y confiada, sense moures de la galeria ni alsar los ulls del davantal que apedassava, li havia respost senzillament:—No tardis.

¡Y no tornava!... ¡Y feya ja mes de dos horas qu' era fora!

—¿Qué li hauria succehit?... ¿Potser un caball desbocat? ¿Un tranvía? ¿Un gos rabiós?

La pobre mare baixá l' escala é interrogá al ataconador de la porta.

—¿Heu vist passar á la Clotildeta?

Certament que l' havia vista. Y molt y molt que li havia *llamat* l' atenció la cara que feya y la manera com s' havia vestit.

—Anava ab bata—deya l' ataconador:—una bata llarga, sense trinxá ni cintura, ramejada ab uns dibuixos molt cargolats. Duya 'ls cabells deixats anar, lligats únicament ab una cinteta daurada que li atravessava 'l front y se li nusa-va al clatell. Pero lo mes extrany...—Y al arribar aquí l' home s' deturava.

—¿Qué? ¿Qu' es lo mes extrany? Digueum'ho tot.

—Lo mes extrany es que á la ma hi portava una floreta, una especie de lliri de Sant Antoni. Y la portava mirantsela... d' un modo, ab una adoració tan fina y tan delicada!...

—¿No heu vist si duya cotilla?

—No m' hi he fixat, y á fé que ho sento.

—¡Perduda!—eridá de cop la infelís mare:—¡perduda!... ¡Pobra Clotildeta meva! ¡Tan bonica! ¡Tan fresca! ¡Tan!...

Y anava ja á desmayarse, quan va veure venir un municipal y volgué enterarlo del assumpto.

—Eso no es rés més que un rapto—va declarar el guardia després d' escoltar l' historia:—pero no hay que affichirse. ¿Qué direcció ha tomado la chica al salir d' aquí?—preguntá al ataconador.

—Carrer de Junqueras amunt.

El municipal va donarse un cop al front.

—¿Chanqueras dihéu?... ¡Oh, qué idea! ¿Si será aquell?

Y s' posa á corre, seguit de la mare y del sabater y de mitja dotzena de transeunts desocupats.

Arriba 'l guardia davant d' una porta y dona un cop.

—¿Qui hi há?

—Que salga en Gual!... ¡Que

—¿Toquém y toquém?

salga y nos devuelva enseguida á esa pobre chove que acaba de robar!

En efecte; per primera vegada á la vida, el municipal no s' equivocava. En Gual era 'l que havia robat á la Clotilde; pero no per res de mal.

L' home havia de fer un cartell anunciador pera una fábrica de llagostins artificials, y necessitava un modelo.

¿Quin millor per aquest objecte que la hermosa Clotildeta?

Ben clar, descubert lo rapto, ho digué á la mare:— ¡Deixéumen servir dos ó tres días!... Dos ó tres no mes, y us la torno íntegra é incólume, sense la mes mínima avería.

MATIAS BONAFÉ.

CAP-VEPRADA

Enllá d' enllá de les altes serralades que tanquen la vall per la banda occident, el sol, un sol de cara vermellenca i sense brill i decandit, agotades ses torçes, com forná de manyá quan el manxàire ha deixada la corda de la manxa, s' enforza ronsejant, i am recança de deixar el zenit, no sens ans il·luminar els manyocs de núvols i nuvolets que arreu arreu corren i s' subdivideixen am clarors matisades are de vermelló, are moradenques, are de groc de cuina, i altres colorines mes ó menos virolades, mentres per la banda d' orient, ix, per demunt dels aspres turons, la lluna, una lluna de color de rovell, ampla de cara, grossa, redona, com una inmensa truyta am monjetas acabada de surtir de la paella, va remuncantse, remuntantse, tot fent ganyotes al sol, que va baixant, baixant, enllá del lluny, darrera de la cresteria de les escarpades serralades que tanquen la emboirada vall per la banda d' occident.

A mida que l' sol ha anat desapareixent i la lluna enlairant-se, la vall, ans plena de llum, ha anat enfosquint-se, enfosquint-se, poc á poc, restant-ne il·luminada tan sols per la tenue i misteriosa claror de la lluna, claror que dóna als objectes un tint de fel sobreixit, de cara de tagalo de les illes Filipines; y les rengleres de les altes i esprimatxades pollanques que vorejen lo regaró que la aigua condueix á l' horta de la masia, pareixen una profeció de fantástiques cucurulles, que extenen per terra llargues, molt llargues i estrafetes i geperudesombres, segons es mes ó menys la desigualtat del terrer que atravessen. Los aucellets, possessionats de les altures de les pollanques, dormen, amb el cap sota l' ala, arraulits an els branquillons que l' oreig fa cimbrejar, qual són se veu turbat á voltes per un esparverot que fa cruixir els ossos á algún dormilega que no ha sigut prou amament en alçar lo vol al presentarse el nocturn aucellet; i les granotes de la propera bassa del molí cantan amb

aquell in-armonic *rac! rac!*, am veus de canya escardada, un desafinat unísono, mentres els grills, aranyes i gripaus, fan forta competència a les granotes per veure qui cantarà més malament i desafinat.

I pel pedregós camí que porta a la masia, trequetejant mandrós va el carro, que torna de la vinya, mitj carregat de pàmpols de cep pera 'ls bous, producte de la espurgada del dia, i a dalt tres ó quatre mossotes espurgadores, amb el mocador del cap tirat sobre 'ls ulls, i la cistella buida de minestra sobre la falda, rient i xisclant, i dient de tant en tant algún desvergonyiment tan groixut que fa sortir els colors a la cara a la mula que tira el carro; el carreter am les xurriaques a la mà, tirant puntas de tralla a la pacienta mula, va ajassedot, boca-terrosa entre mitj de les mossotes, i canta am tota veu, am destrempament:

No cantis mas la....

¡Mula!.... ¡reira!....

Africana....

¡Arri, mula!....

Venta cuanmigo Aragón....

—Tú, Quica! ves de no pessigarne—diu, dirigintse a una de les mosses—ó sino t' agafó amb un grapat y t descarrego per demunt de les baranes del carro.

I de xiscles i paraulotes no 'n demaneu mes.

I aixís, ell cantant, i elles rient, arriban al porxo de la masia, a dins de la qual se sent lo *catrich catrach* que fa 'l cedás passant farina; el plor d' un baillet i la veu d' un home que 'l reganya; el lladruc d' un gos, el *xu xiu* de la paella que frejéx, y.... la fortó d' arengades a la brasa, que 's confón amb altra olor procedent de la cort, hont grunyen una dotzena de garrinets que capsonen morre.

L' AVI DE LA PREMPSA BARCELONINA

jant a la panxa de la truja, guarnida am sendes restalleres de mamelles.

I a poc, van calmant estos sorolls a dins de la masia, essent reemplaçats per el dels plats al xocar uns amb altres; rumoreig de bocas que fan la masticació: el xarricar del que ben am la porrona, i 'l cruiximent d' ossos rosegats pe ls goços.

Es que sopen.

I al defora, continúa sentint-se el *ricl ricl* dels grills; el *rac! rac!* de les granotes; el xuclat de l'oliva, y el *méucat!* del mussol; en tant que la lluna, deixat el color de rovell que tenia a sa surtida pel blanc esgroguehit, va remontant-se, remontant-se, poc a poc, imperceptiblement, semblant una gattonera il·luminada oberta en mitj del firmament

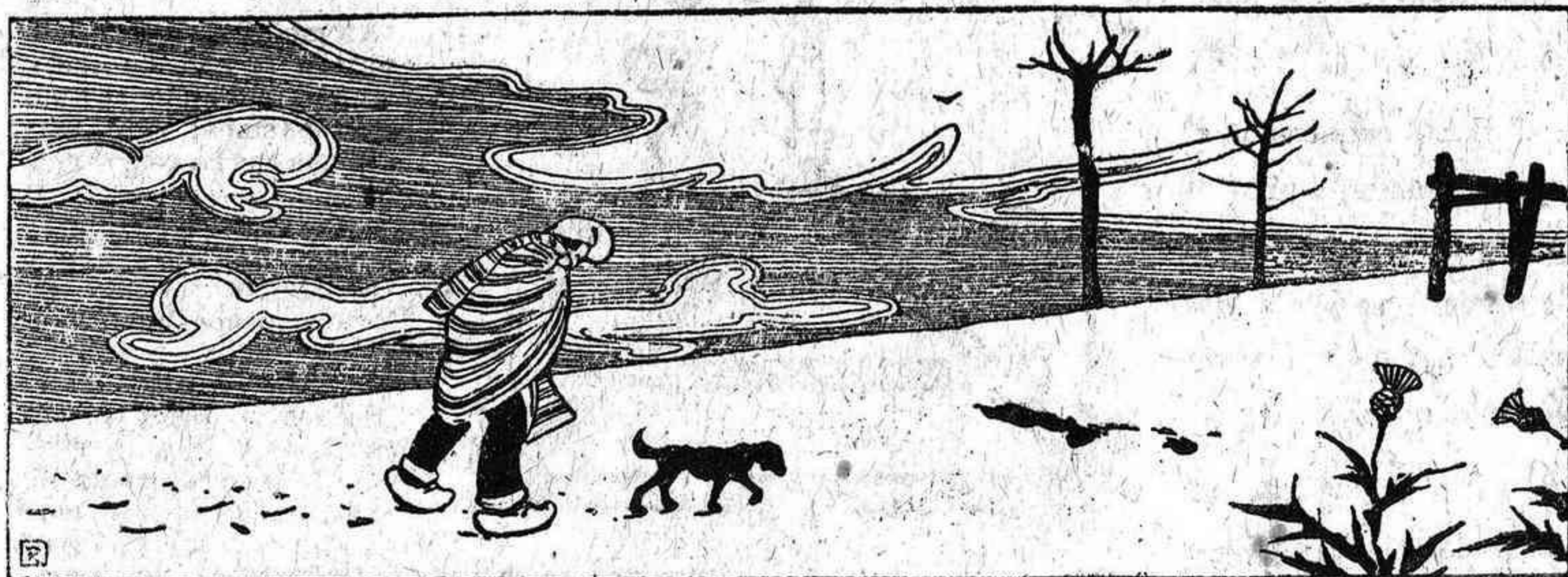
Es que ja es nit.

RAMONET R.

Els temps lo desconsolan,—el sigle 'l desespera...
¿Qui fa més mala cara?—¿Ell ó la llumanera?

NOTA FRESCA

Matinada d' hivern.

MODERNISTA

*Als escriptors modernistes
que sols de vista coneix,
Massó Torrents, Gual, Iglesias
Perez Jorba i Guanyabéns.*

El sol vermell i gran
molt poc a poc s' anava ja amagant
darrera de la serre.

i s' anava enfosquant tote la terre.

Jo buscant un assumpto moderniste,
am mon ànima triste,
i am lo coll de lo gec ben aixecat
perque estava una mica costipat,
pe'l camp vareig surtir.

.....

Es pongué al poc lo sol
i tot estave trist, i tot estave fosc,
els taups riulaven,
les olives cantaven,
i 'ls grills feyen ¡ric! ¡ric!
aquell enérgic cant tan repetit.

Avansave la nit,
quan en el cel, tot d' una,
va aparixe la lluna.

La lluna que ab sa cara tan rodona
semblava que se 'n reia de los homes.

Ab la claró qu' enviave,
vaig veure clarament allí hont estave.

Y estave ¡oh estranyese!
en un camp ple de cebes,
unes cebes molt grosses i molt maques.

Una cose aprop meu vegí brillar,
y poc a poc m' hi vareig acostar.

Era un estany. Y am la claró brillaven
las aygues com a fils de lluhenta plata
(no pas d' aquella que d' alló la gata).

Vareig veure uns punts verts.
—Son de la hermosa fade los ullats—
vaig dirme, ensemps que vaig sentí un remor
com si 'm eridés. Hi salto i ¡ai! ¡horror!
s' encengueren de rabia mas sanes totes,
eren, no ullets de fade, ¡¡Dos granotes!!

SUBSICENT.

LO BES DEL BURINOT

¡Que trista está en aquell recó
ahont lo destí
l' ha fet sortí!
Te per company un vell espartenyot,
ur ós, un rosegó,
i un pedassot....
¡Pobres desfets del mundanal festí!
¡Qué trista está la flor
solada per la petja barruera
del caçador!....
¡Ni sol, ni pluja riallera!
tot ombra.... tot fosc....
Sols un día de Juny
vejé un papalló blanch, mol lluny.... mol lluny....

.....
¡Avuy si que tot riú!
La flor reviu
perque en son niu
un burinot negre i pelut ha entrat
que li ha semblat més bell
i mes pintat
que l blanc papalló aquell.
El burinot li ha dat un bes d' amor
i s' ha estremut la flor....

.....
Despres del bes son coll ha tort,
i s' ha mort!

C. BALLOT.

LA NOSTRA MUSICA

Cansoneta en clau de sol.
(Nota.—No ta cap bemol.)

ILUMINACIÓ MODERNISTA

Pels Coleccionistas

El cartell anunciador d'aquest número, tirat a quatre tintes sobre paper de primera, se ven a dos ralets en l'Administració de LA ESQUELLA.

MODERNISTA!

Si'n diuen modernista tot alló que volen res més modern doncas que això que s'ha de fer per un moment a cap de l'any.

J. STARANSA.

ESQUELLOTS MODERNISTES

L'insigne artista y escriptor N' Adrià Gual a sortit ab un nou invent qu' a fet una gran sensació en les esferes literaries y artistiques.

Fins are quan escribia un idili avia de contentarse amb indicar de quin color era a risc de que no tot-hom l'entengués. Així li succeí am son *Nocturn* morat.

Fins are també quan llegia una composició poética de inflexions musicals avia de ferse acompanyar a melopea per alguns musics a risc de que l'auditori s'estranyés. Així hagué de fer-ho al llegir sa *Primavera-trista*.

Donchs bé: en lo successiu ell sol s'ho farà tot: poesia, color, música. Y tot a un temps. Aquí está l'invent.

En Gual disposa desd ara de les tines de Raymon Caselles, per tenyir-se del color que mes li convingui: disposa además de quatre cordes de viola ben afinades que dues a dues s'entortolliga a les orelles y s'liga als peus, y sens mes que manejar l'arquet y recitar produex uns efectes pasmosament admirables poetics, colorits i musicals.

La flo-i-nata dels modernistes que an assistit a la proba, an-a-la qual s'executá una magnífica inspiració titulada *Trompes de ceves ploraneres*. — *Idili*

Tres y la María sola.

vert—en sortiren verament marvellats.

Ab molt de gust auriem escrit la revista de theatres que tenim per costum cada senmana; pero ¡ay! la ploma ens ha caigut dels dits.

Som modernistes i ls espectacles que s donan avui a-n-als theatres de Barcelona no ls podem pabir.

L'única novetat de la senmana a sigut la comedia de n Pau Parellada *El regimiento de Lupión* qu' es un obra escrita amb el deliberat

propòsit de fè riure i que realment ho logra. Motiu perque dexem d'ocupar-nos d'ella en absolut. Els modernistes no riem may. El riure no fa modernista.

S' a de fè en tot cas una sola excepció: la d'aquelles obres que donant-se com a series resulten cómiques. Aquét es l'unic género festiu que admet el verdader modernisme.

I a propòsit. La colla del *Theatre intim* que posá en scena l'obra de n Gual: *Silenci*, esta preparant la representació de la *Ifigenia* de n Goethe traduida per en Maragall. L'obra serà posada de una manera novíssima al aire lliure, a plena llum, al esclat de la mare naturalesa a n-un recó dels jardins del *Laberinto* que sembla fet a propòsit pe l'cas.

Després de la *Ifigenia*, i seguint la mateixa costum de treure la representació de les obres dels theatres portant-les als llocs an-elles mes adequats, se representarà el classic y magnífic sainete catalá «*L'aprenent sabatè magre y burlata*» en una botiga d'ataconadó del carí de n Jupí, que també sembla feta expressa.

Sabem que les families mes acabades de Barcelona ansioses d'assistir a-n-aquesta solemnitat artística, an ofert grosses sumes pe l'loguer dels balcones de les cases del veínat el dia en que s' dongui l'esperada representació.

El sindicat de propietaris de manicomis de Catalunya ens ha enviat una nota manifestant aver acordat fè una rebaxa de un deu per cent an-al preu de tarifa corresponent a la mesada de tot pensionista que al ingressar acreditat que al perdre la raó a sigut víctima del modernisme.

Es molt d'agrahir aqueixa proba de consideració envers als que per una idea tan santa sacrifican l'estandart del últim pis de llurs persones.

Ora era ja de que ls modernistes tinguessin alguna ganga.

Antoni López, editor,
Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor,
Asalto, 63.—Barcelona.

(3)
M

REPASSANT LA LLISTA

¡Pobra Pubilla, quíns comptes li arreglan!
¡Pobra Pubilla, quíns comptes li fan!
¡Tam-pa-tam-tám, tants diners com se cobran...
tam-pa-tam-tám, desseguida se 'n van.